

HIRDETÉSENYEK.

„Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ideintézendők.

Bármentetlen levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábospettisor egyszeri beiktatásért 5k.
Helygődj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitlér 4 hasábospettisorért 20 kr.

Hirdetést, vagy reklámot magában foglalt
ujdonság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen, Hétfő, Szeptember 24.

187. szám

A három egy királyság.

I.

(T.) Hogy a magyar elégedetlenség mindenféle nemzettel és nemzetiséggel paktálni szoktak, az már régi dolog, csak azzal nem, a melyikkel kellett volna és kellene. Mentünk már mi törökhöz, francziához, olaszhoz, lengyelhez, hogy segítségünkre legyen Ausztria ellen, azon szent hitben élvén, hogy ezek a szövetségesek majd különbek lesznek és pusztán a mi szép szemünkért fognak hadakozni a mi érdekünkben. Meg is mutatta a következő, hogy szövetségeseinkkel mire mentünk, hogy egyiktől másiktól Ausztria szabadított meg bennünket. Nagyon természetes, mert Ausztria éppen úgy nem lehet meg nélkülünk, mint a hogy mi nem lehetünk meg Ausztria nélkül. Olyan érdekszövetséget, mely jobban egymásra lenne szorulva, nem találhatni széles e világon. Havem azért az a Zápolya párti eszjárás még mindig kísért. „Menjünk a törökhöz.“ „Menjünk a franczlahoz.“ „Plane az oroszhoz, amint 1849-ben már tervezve volt. Avagy menjünk a nemzetiségekhez, dunai konfederáció és a többi. Szóval, mintha kényesöt nyeltek volna, mindig mozog valami a magyar elégedetlenségben, kik folyton keresik azt a messiási nemzetet vagy nemzetiséget, mely őket Ausztriától, a Magyarországról iránt érzett platonikus szerelem unszolása folytán, megmentené.

Avagy azt hiszi az igen tisztelt közönség, hogy a Messiás keresésére induló legújabb sített három király Eötvös, Mocsáry, Pázmány, másban tőri az ő Zápolya bogaras fejét? Már t. i. ha igaz a hír, melyet a Tribuna közölt, s mely e sorok írásakor megezőfolva még nem lett. Ámde igaz vagy nem, jellemzőnek jellemző, s hogy Eötvös Károly a Doda Traján védelmét elfogadta, az tény. Elfogadta, mint politikai pártvezér, melytől, hogy a fiskális elválhasson és szabadon

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A gyémánt.

Ausztráliai regény.

Írta: *Elie Berthet.*
(Vége.)

— Semmi olyast, kedves Martigny; győgyuljon csak fel s én bizonyosan nem fogom megakadályoztatni összekelésüket.

Martigny nem akarta tovább kérdezni, hanem új bágyadság lepte meg s szeméit behunyva ágyába visszadől.

— Magadat hagylak kedves betegünkkel, szót Brissotné, felhasználva a beállott cseudet! — én megyek, Klárának megvinni az öröm hírt.

Brissotné távozta után mély esend állott be a szobában. A kereskedő benső részvétellel szemlélte a majdnem alétan fekvő beteget. Végre összeszedve utolsó erejét is, nehezen fölemelkedett Martigny s bátyadt hangon szólt:

— Önök szívét, Brissot, valami titok nyomja. Nekem megmondhatja az igazat. Nem hisz ama hírek, melyet az előbb nevével közölt?

— Ellenkezőleg; tökéletesen meg vagyok róla győződve.

— De hát miért e szomorú arcz, e levere vonások, melyek minden élő szónál jobban beszélnek?

— Én, szomorú? Csalatkozok barátom. Mért volnék szomorú?

— Beszéljünk hát másról. On elkísérte orvosomat, mit szolt bajomhoz?

— Semmi határozottat.

— Ismételve csak szavait, melyek önnek-e szomorúságát okozzák — melyért én köszönettel tartozom.

— Istenem! hogy tudhatná azt ön kedves vicomte!

működhessek, olyan nincs. Nem zörög a haraszt ha a szél nem fújja, s hogy a Tribuna híreből valami okvetlenül igaz, ha százszor megezőfolják is, igaz marad. Eötvös és Mocsáry már ludasok ez bizonyos, hogy a harmadik király miféle talárban jelen meg, az még nem tudatik.

Furesa! Mintha újság lenne ez a szélbalon. Mintha nem eleget ezikkezték volna a szélbali lapok arról, vajjon a nemzetiségek támogatását, hogyan nyerhetnék meg a kormány ellen? De hát nem bírtak olyan moduszt kitalálni, hogy a nemzetiségek a szélbali tör-kvéseket platonice támogassák. S vajjon mit adjanak nekik, mikor mindenük van, ami egy magyar állampolgárnak csak adható? Amit ők kívánnak, az a magyar államiság korlátain már kívül esik. Ergo a vers vége mindig az lett, hogy sem adhatnak nekik semmit, azok pedig semmiért nem szegődtek feltétlenül a szélbalhoz.

Akadat végre egy igen igen böles szélbali államférfi, ki a bécsi napsugártól nem csak az arcát, de még a napernyőjét is félti, s örök felhőt vonna Bécs és Magyarország közé, Mocsáry Lajos. Ez addig addig törte fejét a kör négy-szegesítésén, hogy végre kitalálta. Na bizony! Hol van az megírva, hogy a magyarság s a magyar állam jogaiból a nemzetiségekkel szemben sem lehet feladni semmit. Hiszen ez a törvény csak Bécsnek szól. A magyar honfit csak is arra kötelezi a hazafiság, hogy Béccsel szemben foglaljon állást, de hogy a nemzetiségekkel. Ausztriával szemben, a kormány koncezon ne lehetne megegyezni az nincsen megírva. Nosza fogja, és megírja ezen találmányát röpiratban, s hangyát esik tőle vagy kilekezczen szélbali elvtárs, hogy Mocsári maga marad.

Nagy volt a riadalom hegyen völgyön, de legkivált a szélbali tiltakozások és anathémák valának napirenden, Mocsári Coriolán pedig a voluskokhoz menekült s egy nemzetiségi választó hadtest élén

Martigny közelebb hajolt hozzá:

— Brissot, szolt erős hangon, felgyógyulásomhoz nincs többé remény. Sebem már azon pontra ért, honnan csak a halálhoz van út.

— Nem oly veszélyes az, kedves barátom, mint képzeli. Remélem . . . Szavait a szemeiben megáradó könyv visszafojtotta.

— Elég, szolt Martigny; férfi vagyok s nem rettegek attól, mi elkerülhetetlen. Néhány nap óta sejtettem már ezt, de az ember oly örömet ringatja magát a csalódásban. S végre is, talán jobb ez így! Leánya, lehet, boldogtalan lett volna, ha elfogadom áldozatát, mert meg vagyok róla győződve . . . Hanem, Brissot, sorsom felett határozza van; teljesítni fogja, nemde, mit ráfogok bizni? Ne féljen, nem élek vissza bizalmával. Igérje meg, hogy teljesíti kívánatomat, ha már meghaltam?

Brissot átkarolta a beteget.

— Van-e a világon valami, mit meg tudnék öntől tagadni?

Ugyanaz nap estélyén az egész Brissot családót a vicomte szobájában találjuk. A nők szemei ki voltak sírva, a kereskedő még komorabbnak látszott mint reggel, míg Martigny szokatlanul nyugodt, majdnem vig volt. Olykor mosolygott is és tréfált házigazdájával, ki csodálkozó pillanatokot vetett reá, nem bírván felfogni e lázas jókedvet. Míg végre a csengettyű új vendég jövetelét jelenté.

— Láncoz lobogós, szolt Martigny az asztalon lévő órára tekintve, ő volna e az?

Ó sokkal pontosabb, mintsem hogy két perccel előbb jönné a kiszabott időnél.

Az ajtóban Semiramis négerő jelent meg Rachelt vezetve be.

— Mondtam, jegyzé meg a vicomte mosolyogva. Rachel szerencsétlen esetük minden utóbáját átélte már s arczán ismét az előbbeni úde elevenség sngárczott, nagy vonásai

jelent meg ismét, azzal a különbséggel, hogy nem hódított meg vele senkit.

Ámde idő mulik, nap halad. A „Tribuna“ más nemzetiségi üstökösöket is jelezni kezd a magyar égen. A Mocsáry lépje ugy latszik hogy ragadós, a magyarok és a nemzetiségek lefőzésére, hír szerint új párt akar alakulni. A nemzetiségeknek, — ha a szélbali törkevéseket támogatják, — oly jogokat akarnak adni, melyeket a szabadelvű párt nem velt megadhatónak. Kezdetét akarja venni egy legújabb keletű, modern török behívás. Meglátjuk hány zsákkal telik?

A dohány- és szivarárak emelésének haszna.

A Bud. Corr. írja: Több oldalról felmerült az az állítás, hogy a dohány- és szivarárak egy részénél Magyarországon és Ausztriában történt árfölemelés az államra nézve kedvezőtlen pénzügyi eredményre fog vezetni, a mennyiben bizonyos, hogy a fogyasztás jelentékenyen csökkeni fog az utolsó hetek tényleges eredménye azonban Magyarországon megmutatta, hogy eme feltevés téves volt. Junius havában ugyan a dohányfogyasztás — az elmúlt év megfelelő évához viszonyítva — sokkal kevesebbet jüvedelmezett, július hóban azonban ezen bevételi keveslet már körülbelül 100,000 forintra esökkent és augusztus hóban, bár az év első 4 hónapjában, 1887 hez viszonyítva, jelentéktelen fogyasztási keveslet mutatkozott, már 177,000 forinttal többet jüvedelmezett a dohánymonopolium, mint 1887. augusztus havában. Ennél fogva bizonyítható, hogy a dohány- és szivarárak emelés által rövid idő alatt el fog értetni az előirányzott bevételi többlet.

Az új vallás- és közoktatásügyi miniszter.

A hivatalos lap mai száma közli azt a legfelsőbb kéziratot, melylyel Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterre nevezetik ki.

Csáky Albin gróf életrajzát következőkben ismertetjük:

Körös-szeghi és Adorján gróf Csáky Albin, Szepes megyében Krompachon született 1841. április havában. Atyja az 1882-ben

ban észrevehető volt a részvet, melylyel a meglátogatni jött beteg iránt viseltetett. Nem remélt és nem várt megjelenése a Brissot családót némi zavarba hozta, Martigny azonban édes hangon szoltította meg:

— Ah, egy fiatal lady meglátogat egy ágyban fekvő fiatal embert! Szép!

Rachel mosolyogva nyújtotta neki kezét.

— Remélem, azt gondolja kegyed, folytatá Martigny, egy ily szegény bohót, kinek életéhez már nincs remény, meg lehet látogatni.

— En csak azt gondolom, válaszolt Rachel szívelyességgel, hogy kegyed Klára s én miattam jutott ezen helyzetbe s jöttem testvéri szolgálatomat felajánlani kegyednek.

— Köszönöm, szolt Martigny meghatva a tapasztalt részvételt; hanem azt hiszem, folytatta tréfálózva, hogy a Maaly-Skrup bani sétálás elvette kedvét egy időre a természetantól.

— Mért? válaszolt Rachel. A természetannak azon szerencsétlenséggel, mely minket ért, semmi köze, s nem tudnám mért hagynék fel e szép tudomány tanulmányozásával?

— Jó; jó, hanem gyűjteméyét, melyet kegyed e szomorú kaland által gazdagított, szeretném látni. Mint mondják földjei példájára kegyed is összegyűjtötte mindazon ruhadarabokat, melyeket az erdőgésnél viselt; a félig elégett kalapot, a tövis szakgatta cipőt és harisnyát.

Az angolnó fülig elpirult s alig birt zavarában szóhoz jutni, míg Martigny nagy nevetésbe tört ki, mi csakhamar fájdalmas benső harozban végződött.

A csengettyű újra hangzott künn s Denison ur lépett a szobába.

Richard a maaly-skrupi események óta majdnem mindig tnvol volt Dorlingtől. Midőn e nap reggelén ideérkezett, mitsem tudott a Brissoték házánál történés dolgokról

elhunyt gróf Csáky Agost, anyja báró Prónay Iphigenia volt s így ő az ország egyik legrégebb magyar főúri nemzetségének a sarja, a mennyiben ősei még 1550-ban nyerték a grófi címet s valamennyi főúri nemzetség között csak az Erdődyek előzik meg régiségben, az egyetlen élő magyar mágns család, mely grófi rangját még a Habsburgok előtti időben 1611-ben kapta. A Csákyak terjedelmes uradalmakkal bírtak ugy Erdélyben, mint Magyarországon, különösen Bihar-megyében s számosan találkoztak a család tagjai közt. A Csáky nemzetség Szepes várának örökös ura — perpetuus in terra Sepusienzi — nevét s azzal együtt Szepes-megye örökös főispánját viseli. Szepes-megye főispánja 1848-ban gróf Csáky László volt, a ki ma a képviselőház köztiszteletben álló alelnöke s valóságos belső titkos tanácsos. Az 1861-iki rövid alkotmányos időszak alatt a szepesi főispáni méltóságot Albin atyja, gróf Csáky Agost viselte.

Gróf Csáky Albin, gymnasiumi tanulmányait Lőcsén, a jogi tanfolyamot Kassán és Budapesten végezve, 1863-ban ügyvédi diplomát nyert s 1865-ben, tehát alig 25 éves korában Szepes-megye löcséi kerületéből képviselőnek választatva, a kiegyezési tárgyalásokat előkészítő s a kiegyezést utóba megkövető országgyűlésnek egyik korjegyzője volt. Azonban még ezen országgyűlés befejezése előtt, 1868. április havában, az alkotmány visszalátása után, Szepes-megye főispánjává neveztetett ki. Így tehát deazára aránylag fiatal korának, az ország legrégebb főispánjának egyike volt s e mellett azok közül a főispánok közül való, kiket nemcsak hivataluk elfogadásakor fogadott kitörő lelkesedés, hanem osztatlan rokonszenv kísért pályájukon és pedig évről évre fokozódva. Állását nem pusztán méltóságnak tekintette, hanem nemes ambíciótól és férfias kötelességérzettől áthatottan, melegen karolta fel és híven és buzgón ápolta a gondjaira bízott ország résznek nem csupán közigazgatási érdekeit, hanem a társadalmiakat is, tevékenységre ébresztvén a szunnyadó erőket a megye és a haza szolgálatában s termékenylye tevé a közszellemet; ő szervezte Szepesben a népnevelési együletet s számos humanitárius és nemzeti irányu vállalkozás élén állt mint fáradságtalan buzgalmu, tevékeny elnök.

Hasznos szolgálatai s ifjú tetteire jogosult várakozással töltik el iránta az ország intéző köreit, úgy hogy a hetvenes években, Szepes megyén kívül Sáros-megye, kormányzata is reá bízott, melynek főispánágáról

fel nem foghatta tehát, mért kívánják oly sürgetve, hogy ott bizonyos órában megjelenjék.

Szokása szerint köszönté a benlevőket s helyét foglalt a körben, melyet a vendégek a beteg ágya körül képeztek.

— Denison ur, fogadta őt Martigny nem tudom, meddig bírja erőm azért egyenesen a dologra akarok térni, kezét, ha szabad kérnem.

Denison csodálkozva teljesítette kívánságát.

Midőn Dorlingban először megjelentem, folytatá Martigny, kegyed Brissot kisasszonyt szerette s nem ok nélkül sejttem, kegyed viszont szerettetted. Én elég ügyetlenül a kölcsönös hajlam közé vettem magamat, s már ma azon ponton voltam, hogy szerencsésjüket végkép alálassam. De a dolog önmre nézve Denison ur, kedvezőleg változott. A gát, mely kegyed és a bájos Klára közt volt, végkép elenyészik s újra egyesülhetnek. Klára kisasszony, szives lesz-e kegyed is szép kezét idenyujtani?

Klára vonakodott s félénk tekintetet vetett a beszélőre.

— Atyja megfogja kegyednek mondani, hogy köteles engedelmkedni, folytatá mosolyogva Martigny. Különbben is nem adott e kegyed nekem jogot keze felett rendelkezni?

Brissot intésére Klára gépileg engedelmeskedett.

A vicomte megcsókolva Klára kezét azt Denison kezébe tette s nagyot sóhajtván ki merülve rogyott vissza vankosára.

A körül evők csodálkozva néztek egymásra. Klára és Denison eleresztették kezüket.

— Brissot, szolt Martigny amint ezt észrevette, figyelmeztetem szavára. Ön bevégi azt, a mit én elkezdtem.

A jelenlevők lassan sugdostak egymás közt. Klára amint sorban voltak, átölelte atyját, anyját és Rachelt.

csak 1878-ban mondott le, midőn meg ingott egészsége, meg nehezíté számára a kettős szolgálat, annál inkább, mivel az 1878-iki rossz aratás és a beállott burgonya betegség, a rá következő télen inséget hozván az ország felső megyeire, mint a nép nyomorának enyhítése céljából teendő intézkedésekre ki-nevezett kormánybiztosnak is, rendkívüli tevékenységet kelle kifejtenie.

Buzgó hivataloskodásának s a közügyek körül immár huszonkét év óta teljesített jó szolgálatának elismerésül ő felsége a Lipót-rend közép keresztjével tüntette ki, melyhez utóbb a pápai Szent-Gergelyrend nagy keresztje is járult, a múlt évben pedig ő felsége belső titkos tanácsává neveztetvén ki, a megye közönsége megragadta az alkalmat, hogy bizalmának és ragaszkodásának szerzetett főispánja iránt lelkes ovatiókban adjon kifejezést. De a kormány részéről sem maradtak el a kísérletek, tehetségét nagyobb tevékenységi kör számára megnyerni, így 1880-ban a közös pénzügyminiszteri, utóbb pedig a közlekedésügyi tárczával kintáltak meg, melyet azonban, egészségi állapotára való tekintettel nem fogadott el. Mint szónok is a legkiválóbbak egyike, a mint azt a főrendiházban fontosabb alkalmakkor elmondott beszédei is tanúsítják, melyek mindenkor a legnagyobb figyelemben részesültek. A keresztények és zsidók közti házasságról lefolyt vitában a javaslat mellett szavazott és beszélt. Emlékezetes felszólalásai még a főrendiházban a közmunkaügyben mondott egy beszéde s a boszniai kérdés körül 1881-ben való felszólalása. Minden alkalmammal a szabadelvű-párt és irány rendheltelen hívének mutatta magát. Közigazgatási dolgokban az első rendű tekintélyek sorába tartozik és pedig nem csupán a gyakorlatban, hanem az elméleti téren is.

Gróf Csáky Albin 1866-ban vette nőül Bolza Anna grófnőt, a néhány évvel ezelőtt elhunyt gróf Bolza István és Vay grófnő leányát, kivel gyermekétől megáldott boldog házasságot él s rendszeren a megye székhelyétől két órányira fekvő mindszenti kastélyában tölti a nyáridőt, a hol ilyenkor a felső vidék társaséletének, mondhatni gócpontja van. Neje a legműveltebb főúri hölgyek egyike, ki újabb időben is igen szép sikerrel lépett föl Dahn Felix „Odhu vigasza“ című regényének jeles fordításával. A gróf maga is több szakzerű készletéről tanuskodó cikkekkel szerepel a publicistica terén s általában elmondhatni, hogy az irodalomnak és művészeteknek, különösen a művészeteknek különösen a zeneművészetnek alig lehetnek buzgóbb barátai, mint a lelkes gróf pár, melynek a magyar hazafias érzület szilárdítása körül is méltányolható érdemei vannak a földvidéken.

Ő felsége, ez évi február hóban, a főasztalnak mesteri méltóságot ruházta rá és néhány nappal utóbb főrendiház egyik alelnökévé nevezte ki. Így tehát, mint Magyarország zászlós ura foglalja el a miniszteri széket.

Külföld.

Kálnoky gróf külügyminiszterünk a német cancellárnál Friedrichsrühben tett látogatásáról Bécsbe visszaérkezett. A mint a hazai, az osztrák-német s a németországi sajtó e látogatást fogadta és commentálta, ugyszintén a rendkívül rokonszenves fogadtatás, melyben Albrecht főherceget Németországnak úgy magasabb körei, mint lapjai részeseiték — mind megannyi becses bizonyíték

— Köszönet Martigny ur, szólt most Denison meghatva. A francia könnyelműsége s kalandor gondatlansága alatt nemes lélek rejtőzik.

— Alázatosan köszönöm, Denison ur, felelt rá a vicomte; önzéstelenséget nem ott keresse, hanem inkább tulajdonsága ezen sebeknek, melyek mindinkább erőt vesznek rajtam. Nem felejtettem el azonban azt sem, hogy kegyed nélkül Maaly Skrupban elevenen temettek volna el, pedig akkor még vetélytársa voltam. S most mint Klára völgyébe fogadja tőlem e csekély nászajándékot. Emlékeztesse ez önt olykor azon szegény ördögére, ki bár egy pillanatra but okozott, de kit aint hiszem, — kegyed haragja nem fog a sirba kísérni.

S Richard átadta a drága gyémántot, melyet ez néhány szót váltva Klarával, ismét visszaadott.

— Ne vegye rossz néven, vicomte ur, hogy ez ajándékot nem fogadhatom el, szólt Denison; nincs szükségünk ajándéka, hogy ily nemes lelkű férfi, mint ön, örökre emlékünknél maradjon. Kegyed mindenesetre méltányolni fogja ezen gyöngédségünket, mely parancsolja, hogy így tegyünk.

— Értem az okát e visszautasításnak, válaszolá Martigny keserű hangon; de azt hiszem Brissot ur és Brissotné asszonyának nem lesznek okaik a csekélység vissza utasítására, annál inkább, mert földijüktől van, ki házuk vendégszeretében oly gazdagon részesült.

A házaspár nehéz megpróbáltatásnak lett kitéve. Brissotné arca hirtelen vérvörösé váltzott s már kinyújtotta kezét, hogy a becses ajándékot hatalmába kerítse, midőn Denison közbeszólt:

— Nekik hasonló okaik vannak, szólt hidegen, a család méltósága nem engedheti, hogy ily nagy értékű ajándékot elfogadjanak,

arra nézve, hogy a két hatalom közti szövetség az érdekelt államok népeinél folyton s ha lehet az eddiginél is mind mélyebb rokon szövevényre talál. Minden mozzanat e téren, mint ha csak fokozná a szövetség népszerűségét.

A francia diplomácia körében élénken foglalkoznak gróf Kálnoky fridrichsrühei látogatásával, mert bár abban nem látnak semmi feltűnőt, mégis, tekintettel a német császár közeli bécsi látogatására, azt hiszik, hogy a két államférfi értekezletei alkalmával megvetett alapja a két uralkodó politikai értekezletének. Azt hiszik, hogy a bolgár kérdés is e megbeszélések tárgyát képezi, de a távolról a pétervári és bécsi cabinet nézetei között sokkal nagyobbak tartják, semhogy azok gyors áthidalása várható lenne. Feszülten várják a további történéseket. Afrikát illetően azt kérdik, hogy a területnek Németország és Anglia közötti felosztásánál vajjon gondolnak-e Olaszországra is? Franciaországnak mindenesetre erőfeszítést kell majd kifejtetni, hogy befolyását Afrikában terjeszesse és megszilárdítsa, mire mindjárt alkalmat a Lavigerie bíróknak által a rabszolgakereskedés ellen alapítandó társaság.

Angolország hozjárulása a hármasszövetséghez. — A Párisi Magyar Értesítő írja: — Kálnoki fridrichsrühei utazása a legújabb történet, hogy Angolország is belevonassék a hármasszövetségbe. Néhány nappal ezelőtt ugyanis a Salisbury által inspirált Standard bizonyosan csak tapogatózóan az angol közvéleményben, azon kérdést fejtegette, ha nem lenne e szükséges egy közép-európai nagy ligát alkotni Oroszország folytonos növekvése megállításának céljából. Természetesen e célból szükséges volna, hogy Németország az angoloknak Afrikában engedményeket tegyen erőszakos és arrogáns álláspontjából. Kálnoky tehát az afrikai ultimatum visszavonásának ügyében járt Bismarcknál. Ugy látszik azonban, hogy II Vilmos egyáltalán nem hajlandó kiméltre az angolok iránt. E miatt szállongtak aztán azon ma még korai hírek, hogy a kancellár az ügyektől visszavonul, a mi azonban a közel jövőben könnyen valósulhat.

A Nord Strossmayeroll. A Nord azt mondja Strossmayerre vonatkozólag, hogy a szláv lapok hangja és Strossmayer mellett tüntetéseit azt bizonyítják, a megrendszabályozott püspök még népszérbűb lett. Ha azt képzélik, hogy a nép elfordul tőle, nagyon tévednek. Ez az esemény kinos hatást tett Pétervárott s érzékenyen károsította a béke ügyét.

Bulgária válságos helyzete. A Daily Telegraph jelenti Pétervárról: Azok, akik az oroszok bulgáriai uralma mellett vannak, tánczkozást tartottak Pétervárott és Moszkvában. Jelentékeny összegeket írtak a a bolgár propagandára. Nem valószínű, hogy Bulgária különböző részeiben legközelebb fölkelés fog kitörni. Más pétervári hír szerint, a bolgár kérdést nemokára, többé-kévesb Oroszország érdekeivel egybe hangzóan megfogják megoldani. Oroszország jövőre inkább Közép-Ázsiára fogja fordítani figyelmét.

A b.-ujfalui kiállítás.

— Saját levelezőnkől.

B.-Ujfalu, 1888. szept. 22.

A biharmegyei gazdasági egyesület kitűnően sikerült ló és szarvasmarha kiállítását rendezett e hó 20-án B.-Ujfaluban, a Sárrét e rohamosan fejlődő városában.

— Denison urnak igaza van, veté utána Brissot. Boesáson meg, kedves Martigny, hanem a nagybecsű ékszer családját illeti: lelkiismeretlen dolog volna, örököseit ettől megfosztani.

— Családomat? Nincs családom. Azon egy két rokonnal pedig, ki még Párisban él, ép oly keveset gondolok, mint ók velem.

— De csak vannak barátjai?

— Barátim voltak, míg gazdag valék, azóta... Nos a boulevardon, azt hiszem, találkozni még egykét ugynevezett jóbarát, a ki szívesen elfogadná az ausztráliai jóbarát hagyományát s hálából nevére keresztelné valamelyik vizsláját, vagy a gyémánttal valami balettánczosnót boldogítja. De elég erről. Van még néhány óram, hogy e darab kristály felett rendelkezhessem. Most boesánatot kérek, elhagyott az erőm.

Kivánsága szerint magára hagyták a be-teget. Sokáig feküdt mozdulatlanul, bezárt szemekkel; de gondolatai működtek s hallani lehetett amint mormogá:

— Mennyi fáradság és áldozat, csak áldozat, csak azért hogy ennek a Denisonnak ennek az angolnak vágyai teljesedjenek! No de becsületes ember, — s Klárát boldogítani fogja.

Néhány nap mulva Martigny kimúlt oszondosan, minden végső küzdelem nélkül, a legzordosabb ápolás közt, megsejratva a Brissot családot. Elégé szép halál egy kalandorra nézve, ki csak a sivatag homokjában vagy a tenger hullámaiban vélte feltalálni sírját.

A gyémántot tizenegyezer dollárért adták el s a pénzt igen szegény és sok gyermekkel megáldott hivatalnoknak küldték Párisba, kit Martigny mint világit ismert egykor. Nemes tett volt, s most egy becsűletes család áldja emlékét az adakozónak!

Nem csak a kiállító tekintélyes száma, de a kiállított állatok szépsége is minden tekintetben sikerülté tették a tevékeny egyesületkiállítását. — A vasut és a ref. temető közötti tágas tré szabályosan felállított korlát között mindtegy 150 db. ló és csikó s 600 drb. szarvasmarha gyönyörködteté a nagy számmal megjelent érdeklődő közönség szeméit. Csak a b.-ujfalui nagyobb birtokosok kiállított állatait nem láttuk mivel hogy ott sem voltak. Pedig hát tudtak volna ám ökligen szép állományt felmutatni, — csak az a régi, az a szomorú közönyösség ne volna még mindig oly mélyesége!

A gazdasági egyesület 95 drb. 10 fros aranyat osztott ki a kitűnőbb állatok kiállító kis gazdáknak jutalmaként. — A nagy birtokos kiállító pénztálat nem, nem, hanem diszoklevelet nyertek az egyesületi szabályok értelmében.

Ily diszoklevéllel lettek kitüntetve Szunyogh Szabolcs esztári, Noszlopy Gyula csokaji, Szabó Ferencz pernyési, Vajna Tamás zsákai és Steiner Bernát b. szt. mártoni nagybirtokosok csoportos szarvasmarha és lókiállításai.

A kiállítás sikeres rendezése különösen Dr. Tisza István, Szunyogh Szabolcs, Szunyogh Loránd, Wertheim Steiner Alfréd urakat, a b.-ujfalui szolgabírókat és az előjáróságot dicséri.

A jutalmak kiosztása előtt Szunyogh Szabolcs orsz. gyűl. képviselő nagy tetszéssel fogadott beszédet intézett a jelenlévő gazdaközönséghez, utalva az állattenyésztés fontosságára s buzdítva annak szakzerű művelésére.

A kiállítás igen jól sikerült társas ebéd követte, melyben mintegy 200-an vettek részt. Természetes, hogy a tőzök nem maradhattak el! Az első mondta Szunyogh Sz. az egyetértésre, Bíró Bálint b. ujfalui polgár Szunyogh Szabolcsra, Biber József Tisza Istvánra, mint a kiállítást rendező gazd. egyesület buzgó elnökére, Nadányi Miklós Szunyogh Albertre a mezei közéletben oly kiváló helyet elfoglaló testvérek atyjára, Bernáth István a jelenlévő szép hölgykoszorúra, Jakab János és Jakab Péter b. ujfalui polgárok Tisza Kálmánra stb.

Ebéd után az arany fiatalság tánczra perült s rakta a csárdást jó kedvvel estvéig. Kisérő siker a biharmegyei gazd. egyesület s vezérférfiainak áldásos működését, az állattenyésztés felvirágoztatása érdekében kifejtett hasznos fáradozását!

B.-f.

Napi hírek.

— Felhívás a gyűjtőkhöz. Miután úgy a Vértessy Arnold összes munkáiból, mint a gróf Vay Dániel: „Magyarország történetéből“ a folytatásos füzetek már sajtó alatt vannak, tisztelettel kérjük a gyűjtőket, hogy az előfizetők névsorát beküldeni sziveskedjenek, hogy aztán az előzetőknek a füzetek megjelenésükkor pontosan elexpediálhatók legyenek. „A Debreczeni Ellenőr“ nyomdja.

— Főispáni ebéd. Gr. Dégenfeld József főispán ma, a megyei közgyűlés alkalmából, fényes ebédet ad, melyre a törvényhatósági bizottság tekintélyesebb egyénein kívül hivatalosok a megyei és városi tisztikar, a lelkesi és tanácsi testület számos tagjai, és egyéb polgári és katonai notabilitás.

— Város a Nagyerdőn. A városi tanács valahára köztette azt a rég várt hírdetést, mely tudatja a lakossággal, hogy a villák építése megkezdhető a Nagyerdőn. A kiosztási és osztályozási tervek és feltételek megvannak állapítva s azok a városi számvevői és erdőmesteri hivatalban megtekinthetik. Az építkezések iránt a kérvények már be is adhatók a városi tanácshoz. Valóban örvendetes jele lenne a polgárság vagyonosodásának, valószínűsítő kedvének, ha a kies Nagyerdőben minél nagyobb számmal emelkednének az új nyári lakok s ezzel mintegy új nyári városrészt varázsolna oda a polgárság, melynek erején nőtt eddig is Debreczen.

— Eljegyzés. Grosz Sámuel hajdu böszörményi kereskedő leányát Rozát tegnap jegyezte el Grosz Mátyás kereskedő Budapestről.

— Köszönet nyilvánítás. Mindazon kedves rokonok, barátok és ösmerősöknek, valamint helybeli dalárdának — kik boldogult nóm temetése alkalmával e hó 23-án jelenlétük által nagy fájdalomban résztvenni szívesek voltak, ez uton is mély hálámát és köszönetemet nyilvánítom. Szabó Mihály.

— Honvédeink itthon. A debreczeni derék honvédzászlóalj tegnap este érkeztek városunkba vissza a tápiószéki nagy hadgyakorlatokról, hol őket a legelső magyar ember, a király, méltán megérdemelt dicséretben részesíté. Az indóházánál derék honvédeinket Simonffy Imre polgármester, a 39 ik gyalog seregred tisztikara s nagyszámú közönség várta, s a legénység oszlopban vezényeltelve imázott. Ezután a zenekar kíséretében lakonyájukba vonultak. A velük levő 4 ik zilahi zászlóját tovább utazott.

— A főiskolából. Szombaton d. u. tartotta meg a „joghallgatók segélyegylete“ az

alakuló közgyűlést. A választás ezen egyetben nem vert fel nagy párhullámzást, az egész tisztikart egyhangulag választották meg. Az új tisztségviselőket a következők: Elnök: ifj. Buzás Pál 4 jh; főjegyző: Szücs Lajos 4 jh; aljegyző: Sztompák Jenő 2 jh; pénztáros: Kovács Kálmán 4 jh; ellenőr: Makay Károly 4 jh; Könyvtáros: Tankóczy Gyula 3 jh; Választmányi tagok: Zándszky László és Bernáth István 4 jh; Tóth Aurél és Csikos Géza 3 jh; Tüdös László és Mézsaáros Mihály 2 jh; Ujfalussy Dezső és Gyertyánffy László 1 jh. A gyűlés lelkes éljenzés között oszlott szét. Este a megválasztottak fiztetelére bankett volt Vilmos Lajosnál, melyen a jogászok nagy számmal jelentek meg. Felköszöntökben éj jó kedvben nem volt hiány. A múlt évben halottaitól ismét feltámadott „jogász önképző-kör“ is pár nap mulva tartja meg alakulását és azzal megkezdődött a munka ideje.

— Véres verekedés a Macson. Steinfeld Ignác ur macsi tanyáján tegnap este a hónapos munkái között véres verekedés történt. Tizenhat munkás verekedett össze s egymást a gazdasági szerszámokkal összevissza vágták, szurkálták. Kovács József és Kovács Sándor munkások — kiket a városi kórházba szállítottak — oly súlyos sebeket kaptak, hogy felgyógyulásukhoz semmi remény nincsen. Az Osztafn testvérek és egy Antal nevű munkások voltak a verekedés kezdeményezői, hogy miokból, azt majd a vizsgálót lesz hivatva kideríteni. A tettsek letartóztatására a mezei rendőrkapitányság már a délelőtti órákban kiküldötte közegeit.

— Hymen. Dr. Orbán József, jó hírnévnek örvendő fiatal ügyvéd jegyet váltott Peleskey József takarékpénztári hivatalnok szép és művelt leányával: Peleskey Rozsa kisasszonnyal.

— Az ifjuság appellál. A kollégiumi ifjuság egy igen jelentékeny része elégedetlenkedik, panaszkodik, gyűlésezik és fellebbez. Ez a rész sehogysem nyugszik bele a felsőbb tanulóik olvasó egylete könyvtárnok választásába, melynél a joghallgatók győztek 82 szavazattal 3 ellenében, s valamennyi tisztállomást joghallgatókkal töltötték be, — nem hagyva teológusoknak csak egy igénytelen aljegyzőséget sem. A fellebbezésre könnyen talált indokot az eiegyületlenek pártja. A gymnasium két felső osztályának növendékeit a gymnasiumi igazgatóság (vagy talán a tanárkar) a tanítóképezdeseket pedig a képezdei igazgató megfosztotta a szavazás nagy jussától s ezáltal épen a hittanhallgató jelöltek elveszítették híveik legjelentékenyebb részét. E váratlan, súlyos csapás után haszontalan erőlködés lett volna a szavazásnál megjelenni. Mégis maradt némi reményük. Pénteken közös értekezletet tartottak (nem kávéházban, nem is vendéglőben ezuttal) s elhatározták, hogy a jogsérelem ellen apellálnak a közös tanárkarhoz, ha kell felmennek egész — a püspökhöz. De a jussokat nem hagyják. Kapcsolatban megemlíthetjük, hogy a könyvtárt az új könyvtárnok Péchy Gábor 4 jh. már tegnap átvette tényleg az ideiglenes könyvtárnoktól.

— Egyházi segélyek. A tiszántúli ev. ref. egyházban a kerület által kiosztott rendkívüli államsegélyen részesültek: Alsószabolcs hajduvidéki egyház megyéből: Nagyfalú 30 frt. Bihari egyház megyéből: Bokros Benedek h. k. száldobágyi lelkész 30 frt. Tóth Lajos volt kabai tanító 25 frt. Érmelléki egyház megyéből: Alsó-Ábrány 30 frt, Serez János b.-félegyházi tanító 25 frt, Sárközy Gábor alsó-ábrányi tan. 25 frt, Szabó Sámuel poklosteleki tan. 25 frt, Szatmári János monspetrii tanító 25 frt. Felsőszabolcsi egyház megyéből: Nemes Menyhért székelyi lelkész 30 frt 30 frt, Bíró Sándor keresi tanító 25 frt, Halka György lorántházai tanító 25 frt, Kozsár Ferencz ibronyi tan. 25 frt, Szombathy Imre jákói tan. 25 frt. A tiszántúli ev. ref. segélyegylet az idén 41 egyházat részesített 50 frtjával, 1-et 250 frttal, 1-et 100 frttal; összesen tehát 2400 frt segélyt osztott ki. Ebből kapott: A bihari egyházmegeyből: Fugyi Vársárhely 50 frt. Az érmelléki egyházmegeyből: Monus Petri, Apát-Keresztúr 100 frt, Az alsószabolcsi egyházmegeyből: Polgári missió 100 frt. A felsőszabolcsi egyházmegeyből: Petneháza, Gelse, Ormező Ladány, Piricse, Ramocsaháza 250 frt.

— Az adakozó földesiek. A földesi ev. ref. egyházban gyűjtést rendeztek a debreceni főiskola konvictusa javára. A gyűjtésnek 48 frt. 30 kr. az eredménye, melyhez a következők járultak: Zloczky Mihály gyógy-szeresz 1 frt. Vincze József tanító 2 frt. Nagy Antal tanító 2 frt. Kovács Lajos tanító 2 frt. Karácsony Mihály tanító 2 frt. Szilágyi Lajos tanító 1 frt. Fodor János jegyző 50 kr. Simogyi József kereskedő 3 frt. Kállay Ignác 5 frt. Karácsony Lajos 2 frt. Csapó István 5 frt. Barcsai Miklós 1 frt. Dr. Matócsi Kálmán 1 frt. id. Ványi Sándor 5 frt. öz. Bakos Gáborné 50 kr. Lengyel János 1 frt. ifj. Ványi Sándor 2 frt. Kállay László 5 frt. Bogdán Gábor 1 frt földesi ev. ref. egyház 2 frt. Lengyel Mihály 1 frt. Eröss Lajos lelkész 3 frt. Eddig 12 egyházból 203 frt. 51 kr. gyűlt össze a konvictus részére.

— Életveszélyes járda. Az életveszélyes járda ott húzódik el a Kis Czegléd utca végétől, a temető kapujáig, egy másfél méter mélységű árok tátogó nyílása fölött. Nappal csak kikerülheti a járó kelő a belebukást, mert láthatja, hová lép; hanem este a felsza-

kadozott. lan megb... belezuh... nan a ma... szik a b... valami sk... meg ezen... isteni go... még is g... felett, m... lott pedi... hatóság... naszolt... esős idő... segítene... — T... ben áll... Margit... nu részv... örök nyu... te és min... gyász é... hunyt fia... — J... emlékezt... tól. Felk... V á g i n... műhelyé... deléseket... közölheti... — S... telepén n... esett egy... ket szenv... — A de... képzőkör... szülést... a követke... Ferencz... Faragó... Kajetán... Béla, III... II: éves; éves. Az... gatója va... nagy rész... — K... vész tal... segélyes... r o l t á v... — K... külön kül... — M... előhírnöke... rendszer... esolatba... vagy ott... felette ke... megjelené... tévedés... deg első... kétségtele... minden év... vándorlás... az irányba... Angol, ma... látjuk a te... dorolni. H... akarunk fe... vetkezett... nagyobb s... lehet szám... vadlud lá... örülnünk... rak azonba... hátra olya... melynek te... már valób... herttyuk, a... kacsák jel... lehet a hi... pedig szá... — S... tértésnek... Valentin... egy hétig... dehozittel... az operett... talonjáték... zönség ajá... Margó... „Hítves“... harangok... ben aratta... telői bak... mellével... s bankette... rokonszen... érdemlet... jutalomját... halljuk: M... Valentiné... énekesnő... ber hóra;... nyerni a... mondják... hisszük a... énekesnő... közönség... kabb s teg... Az „Egye... Czéliára v... tunek Fol... is. Veroné... szerencsje... primadonn... igyekezik... a szinidén... Sarolta kis... diakt kedv... pelni. A... pedig a Pe... volt Ka c

kadozott, korhadt tülgyfa pallóba minduntalan megbotolhat a lába s egész testével együtt belezabálhat a bozotos nyílt csatornába, honnan a maga emberségéből ugyan ki nem mászik a holdogtalan áldozat. Hogy eddig is valami skandalumos szerencsétlenség nem esett meg ezen a gyalogjárón, azt csupán a különös isteni gondviselésnek lehet tulajdonítani, mely még is csak jobban örökösdi az emberek ílete felett, mint a tekintetes városi hatóság. Holott pedig igen bölösen cselekedne a városi hatóság, ha körültekintő figyelmét erre a panasztól utra is kiterjeszteni s még az őszi esős idők beálltával, legalább egy korláttal segítene a miserabilis mivoltot.

Temetés. Szabó Mihály köztisztviselőben álló iparos feleségét J e d d i F e h é r Margitot tegnap délután helyezték nagyszámú részvevő közönség jelenléte mellett, az örök nyugalomba. Dalárdánk mind a beszen- te és mind a temetés alkalmával megindító gyász énekeket zengett. — Béke a korán elhunyt fiatal nő hamvaira.

A pénteki tűz leírása alkalmából megemlékeztünk a V á g i kárpitost ért tüzkártól. Felkértünk annak kijelentésére, hogy V á g i n a k, sem a butoraktárában, sem a műhelyében nem esett kára s így a megren deléseket a közönség számára pontosan esz közhetheti.

Szerencsétlenség. A hatvanatezai vasút telepén ma délbén Kristóf István munkásra esett egy szarufa s a munkás súlyos sérülése ket szenvedett.

A depr. kereskedelmi akadémia ifjúsági önképzőköré szerdán délután tartotta alakuló közgyűlését. A megejtett választások eredménye a következő: elnökké egyhangulag Strausz Ferencz III. éves választott meg; főjegyző: Faragó Mátyás, III. éves; titkár: Groda Kajetán, III. éves; főpénztárnok: Jeney Béla, III. éves; alelnök: Gaeczáry István, II. éves; pénztári ellenőr: Propper Béla, II. éves. Az akadémiának 150 nél is több hallgatója van, az ifjúsági egyletbe a tanulók nagy része beiratkozott.

Hymen. Erős Jakab, jónévű fiatal kávéház tulajdonos jegyet váltott Friss Jakab szilágyi csehi kereskedő szép leányával Saroltával.

Két kocsió, egy kocsi szerszámotól, külön külön is eladó.

Mely vándormadarak a kemény telek előhírnökei? A vándormadarak megjelenését rendszeren korai és kemény téllal szokták kapcsolathozni. Minden őszi végén vagy itt, vagy ott írják a lapok, hogy a tél az idén felelte kemény leendő. Ezen jóslatok rendszer megjelenéséből következtethetünk arra, hogy tévedésen alapulnak. A vándormadarak a hideg első felléptekor dél felé vándorolnak; de kétségtelen, hogy a számos csapatok nem minden évben ugyanazon utat követik. — A vándorlás szabályszerűen bekövetkezik, csak az irányban történik néha változás. — Majd Angol, majd Francia, majd Németországba látjuk a tem-redek vadludat, darut stb. vándorolni. Ha az állatok ösztönére némi súlyt akarunk fektetni, akkor inkább arra lehet következtetni, hogy azon vidéken, melyek felett nagyobb számmal vonulnak el, enyhébb télre lehet számítani. A helyett tehát hogy a sok vadlud látásán nyugtalankodnánk, inkább örülnünk kellene. A közönséges vándormadarak azonban az északi vidékeken hagyják hátra olyanokat, melyek csak a legkemény telek beálltával indulnak dél felé. Ezek már valóban vészjósló proféták. Ha a vad hattyúk, az erdei ludak és a nagy buvár kacsák jelentkeznek, akkor már csakugyan lehet a hidegtől félni. A madarak fajára, nem pedig számára kell tehát tekintettel lenni.

Szintársulatunk M.-Szigeten. Az egyetértésen írja szombaton 18 diki kelettel: Valentin Lajos debreczeni szintársulata még egy hétig időzik köztünk, azt hisszük, némi delicizettel fog távozni, mert a pártolás csakis az operette iránt nyilatkozott az idén, a jutalomjátékok azonban sikerültek, sőt a közönség ajándékokkal is kitüntette kedvenceit. Margó Cécília a „Suhanez“ban, Péchy a „Hitves“ben, Vedress Gyula a „Kornevillei haragok“ban, Kaczer Nina a „Váljunk el!“-ben arattak kiváló sikert. Kaczer Ninát tisztelői bakrétákkal aranygyémánt ékszerrel, mellvért ezüst pohárral örvendeztetették meg s bankettet is rendeztek tiszteletére, amit a rokonszenves, tehetséges színésznek meg is érdemelt. — Közlebb lesz Molnár László jutalomjátéka a „Lear király“. — Amint halljuk: Margó Cécília nem megy Debreczenbe Valentinnel, pedig úgy volt, hogy a kedvelt énekesnő aláírja a szerződést október november hóra; Valentin igazgató igyekezett megnyerni a tehetséges énekesnőt, de — amint mondják — Bécsbe kapott meghívást, azt hisszük azonban nem ambíciója a német énekesnőség. Valentin igazgatóval az egész közönség meg van elégedve, mert a legderekabb s legszolidabb igazgatók közé tartozik. — Az „Egyetértés“ szigeti levelezőjének Margó Cécília vonatkozó híret megerősíti Valentinnel Foltényi Vilmos urhoz küldött levele is. Verőné asszony játékához tehát nem lesz szerencséje a színházba járó közönségnek. A primadonna hiányt sűrű vendégszerelésekkel igyekszik pótolni az igazgató. Így mindjárt a színidény elején kitérő műsorral **Seredi Sarolta** kisasszony, a kolozsváriak és váradia kedvence, hét estén fog vendégszerpelnit. A Kaczer Nina jutalomjátékáról pedig a Pesti Hirlapnak írják: e hó 19-én volt Kaczer Nina jutalomjátéka, mely al-

kalommal „Váljunk el“ vigjáték került színre szép közönség előtt, mely a művésznő játékát sűrű tapsokkal kísérte. A fiatalság egy szép virágcsokrot nyújtott át a jutalmazottnak, szalagján a felirattal: „A legbájosabb Cypriennek“; a színházjáró közönség nevében pedig egy küldetés, több ajándék tárgyat adott át a művésznőnek, üdvözölő beszéd kíséretében.

Az iszákos misszek. London előkelő köreiből, különösen a nők között egy idő óta annyira elharapózott az iszákosság, hogy szükségesnek látják egy asylyumot állítani az előkelő osztályokhoz tartozó iszákosok számára. Nagy titokban gyűjtenek néhány hét óta Londonban pénzt s ezen valamely félre eső vidéken egy, fényesen berendezett épületet akarnak felállítani, melyben az előkelő iszákosokat addig fogják vizsdatartani, míg szenvedélyükből teljen felépülnek. A vállalat azzal indokolják, hogy a rendőrség az utcán talált szegény sorsu részvevőket bezárhatja, de lehetetlen a gazdag és előkelő hölgyeket, kik palotáikban hódolnak az iszákosság bűnének, valami intézetbe vinni. Az arisztokrácia legkiválóbb tagjai nagy buzgalommal vesznek részt az aláírásban — persze csak véletlenül.

Egy 2. gimnáziumot végzett tanuló felvétetik a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában.

Helyreigazítás. Lapunk legközelebbi számában „E fogott pénzér“ című újdonságunk teljesen igaz, csak hogy az illető nem pénzér, hanem kávéházi szolgáló volt.

Hajduvármegye közgyűlése.

Gr. Dégenfeld József üdvözölővén a megjelent tagokat kegyeletesen emlékszik meg az elhunyt Trefort Agost kultuszminiszter, Kovács István megyei pénztárnok és Czeglédi Lajos szoboszlói polgármesterről. Emlékek jegyzőkönyvben örökítetik meg, Trefort Agost családjához pedig részvétiratot is intéz a vármegye közönsége.

Papp Lajos jegyző felolvassa az alispáni jelentést, melynek érdekesebb főbb adatait következőkben foglaljuk össze:

A jelentés a f. év utóbbi négy hónapjáról szól. A vagyon és személybiztonság leginkább a Nagy Imre p. ladányi lakos meggyilkoltatása által volt megzavarva aug. 1-én. Tüzeset 43 fordult elő, mely mind kisebb mérvű A közegészségi állapot általában véve ki elégtő volt s csak szórványosan fordultak elő ragályos betegülési esetek. A kanyarórakodott csupán, ez is kisebb mértékben B.-Ujvároson. A betegápolási pénztárnál az e czímen a mult évre kivetett pótdótból 3465 frt 52 kr követte és be nem folyt. Eddig kiutaltványoztatott 222 frt 79 kr; még az év végéig kiadandó lesz szükségletekre 1451 frt 97 kr, a jövő évben 4700 frt fedezendő; tehát 1889. végéig 6374 frt 76 kr; és így hiány mutatkozik 2908 frt 22 kr.

Az iskolázás május juniusban kielégítőnek találtott; — július, augusztusban pedig iskolai szünidő volt. Ezen évre a vsmegye területén katonaság nem lesz elszállásolva. — A katonai beszállásolási pénztár fedezete 9372 frt 56 kr; tartozása 2724 frt 5 kr. Bőszörményi lakosok részére a július márciusi beszállásolásokért, A vármegye területéről kiállítandó volt ez évre a közös hadseregbe 394 ember; a póttartalékba 97, a honvédséghez 93. Besoroztatott pedig 257 ujong; póttartalékba semmi, honvédséghez 96. Fedezetlen maradt az ujongjutalékra 137, póttartalékhoz 97, honvédséghez felül soroztatott 3 ember. A mult év végéig a forgalomnak átadott kövezett utakra az e irány zott fedenyag hiánytalanul ki lett szállítva s már legnagyobb részben beágyaztatott. A nánás polgári vasút most van javítás alatt; vállalkozó eszközöl 3374 frtért. Közmunka váltásig befolyt 31064 frt, hátralék 104510 frt. 74 kr. A hátrány behajtására a polgármesterek és községi előljárók ismételten szigoruan utasítva lettek. Okt. 1 től fogva pedig ott ahol elkerülhetlenül szükségesnek mutatkozik végrehajtók fogják a hátrány behajtását eszközölni. Hátralékos állami adó volt a mult év végével 375.250 frt. 49 kr, a f. év három első negyedére ki lett vetve 593.350 frt 49 kr, együtt 968.600 frt. 99 kr. a tartozás. Be fizettetett a f. hó 1 s napjáig 436360 frt. 25 kr, leiratott 22745 frt. Ennél fogva esedékessé vált hátrány 499495 frt, 72 kr. Ezen nagy összeg sikeresebb behajtása czéljaiból a köz igazgatási bizottság a városok polgármesterei és a községek előljárói ellen a felelősség kimondatott. Az állategészség, daczára a hozsantartó szárazságnak, legelő hiányának, általánosságban kielégítő volt.

A jelentést tudomásul vette a közgyűlés s a betegápolási pénztár elfőre látható kiadása a fedezetet 2908 frt 62 krral tuhaladván, ezen pénztár javára következő évre minden adóforint után 1 kr. pótdó kivetését határozta el. E szerint a vármegye 630033 frt egyenes adója után 6300 frt lesz beszedendő.

Az 1888. évi X—XXXI. törvényozikkal kihirdetettek.

A belügyminiszter a vármegyei gyám-pénztár, a betegápolási és a kórodai alapról készített 1887 évi zárszámadásokat jóváhagyta, a mi tudomásul vétetik.

A belügyminiszter a selyem tenyésztés meghonosítása érdekében készített megyei szabályrendeletet visszaküldötte azon meghagyással, hogy az az új-mezőrendőri törvény alapján újabb kidolgozandó. Az alispán megbízott, hogy az új törvényjavaslat jogerőre

emelkedése után új tárgyalásra a szabályrendeleti javaslatot ismét előterjeszse.

A közlekedésügyi miniszter a vármegye azon határozatát, melylyel a debreczeni f. abonyi vasútra megszavazott 100000 frtra nézve a feltételül kikötött időt egy évre meghosszabbítja, tudomásul veszi.

A belügyminiszter ismeretes körendelete képesében megküldi a tűzrendészeti kormányrendeletet, melyet pár héttel ezelőtt lapunk bőven ismertett. Az új szabályrendeletet Hajduvármegye törvényhatósága igen melegen üdvözölte, s attól üdvöz eredményeket reményl. A rendelet értelmében a közgyűlés megette a kívánt és szükséges intézkedéseket. Ilyen intézkedések: 1. A járási főszolgabírók és a városok polgármesterei utasítatnak, kereskedő hogy az üzleteket szigoruan megvizsgálják a gyulékony és robbanékony aruzserek tekintetében s okt. 15-ig az alispánhoz jelentést tegyenek ezen árúk kezelése és ellenőrzési módjairól. 2., főszolgabírók és polgármesterek javaslatot terjesznek elő az iránt, hogy a városokban és községekben mi módon volna eszközölhető a szőlés terményeknek a beteltekbe való behordása, s a cséplési területeknek a városon illetve községen, kívül kijelölése.

3., Okt. 15-ig a létező tüzoltó szerekről tüzetes kimutatást adjanak be az alispánhoz; 4., ugy színté arról is, hogy a tüzlejés községekben mi módon történik. 5., Az országos tüzoltó szövetség megkeresendő, hogy a miniszteri rendelet által kívánt tüzoltóintézmények felől utbaigazításokat adjon. Továbbá utasított az alispán is, hogy a községektől szedje be a tüzrendészeti szabályrendeleteket, hogy hogy azok már a deczemberi közgyűlésen tárgyalhatók legyenek. Az alispánnak hasonlóképen kellő lépéseket kell tenni a községekben felállítandó tüzoltó egyletek ügyében is, hogy ezek már a jövő évben szervezhetők legyenek. Tüzoltó jelvények megállapítását, segélyezési alapokról gondoskodást hason ökép aközségek kötelességévé teendő lesz az alispán.

A közgyűlésnek minden évre újabb kellvén névszerinti szavazással határozni azon pótdó felől, melylyel a vármegyei nyugdíjintézet javára megszavazott 50000 frtot beszerzi, illetőleg kiifteti. Az 50000 frtból még 39291 frt fedezetlen, melyből 1889-ben 5340 frt lesz törlesztendő pótdó utján. Ez a pótdó a községekben adóforint után 1 kr. rendtan. városokban $\frac{2}{3}$ kr. A névszerinti szavazás elrendeltetvén, igennel szavaztak vagyis a pótdó mellett hatvanan, nemmel, — ellene 13-man, köztük Lada János, Máró Miklós, Uzonyi Péter, Udvarhelyi József a megyei ellenlék legismertebb nevű tagjai.

Gönczy Pál vallás-és közoktatásügyi államtitkár igen szép levélben válaszol a vármegye üdvözölő feliratára, melyet hozzá 50 éves jubileuma alkalmából intézett Hajdu megye közönsége. A fűi szeretettől áradzó levél levtárba tétetni határozatott.

Következett a vármegyei közöspénztárnoki állomás, s az ezen állomás betöltése által esetleg üresedésbe jöhető más tisztai állomás választás utjánai betöltése.

A kijelölő bizottság (a vármegye részéről: Osváth Ferencz, Ujváry Béla, U. Szabó Mihály, a főispán által kinevezve: Szöllösi János, Thury Albert, Hadházy Endre), a közöspénztári állomásra kandidálta az egyetlen és qualitatíval bíró pályázót: U z o n y i Imre helyettes pénztárnokot, eddig pénztári ellenőrt, a kit a közgyűlés ki is kiáltott pénztárnoknak. — Az így megüresedett ellenőri hivatalra pedig A c s N a g y K á r o l y, ki szintén egyetlen pályázó volt ezen állásra, az eddigi nyilvántartó, jelöltetett és választott meg.

Mindkét választott azonnal le is tette a hivatalos esküt.

Az állandó választmány javaslata kíséretében betérjesztett a vármegye 1889. évi uttfontartási költség előirányata; e szerint a bevétel az ez évi pénztár maradvánnyal együtt, készpénzben 121974 frtal, s kötvényekben 20000 frtal, a szükséglet a kezelésknél 3400, a fenntartásnál 98670, rendkívülieknél 6000, összesen 108070 frtal készpénzben, a maradvány pedig 13907 frtal irányoztatik elő.

S á n d o r Kálmán kir. mérnök kérte, hogy a költségvetésbe az államépítészeti hivatal által fölvetett, de az állandó választmány által törölt 4000 frt, a debreczeni-nagykárolyi ut hajdu megyei szakasza jókarban tartására, mely alatt a miniszter a kiközvetés érti, irassék elő, ne hogy a költségvetés helybenhagyása ellen a közlekedésügyi miniszter, mint a mult évben, az idén is nehézségeket támasszon.

R á s ó Gyula alispán azonban ellenezte a 4000 frt. fölvetelét, miután azzal ellendadig, míg a többi érdekelt törvényhatóságok: Debreczen sz. kir. város, Szabolcs, Bihar és Szatmárvármegyek együttesen nem köteleztettek a debreczeni-n.árolyi ut kiközvetésére, — ezen elhanyagolt, homokban uszó uton ugy sem lesz segítve.

Még Osváth Ferencz tett észrevételt a költségelőirányathoz, mely a Sándor Kálmán indítványának mellőztetésével elfogadtatott. A n á d u d v a r i belvizek lecsapolásának tervezetét a budapesti kulturműnői hivatal elkészítette. Az egészségtelen vizek leveztése 9000 frta kerülne a tervezet szerint. — N á d u d v a r községe most felhivatik, a vármegye által, hogy közöltetvén a községgel ezen tevezet, a szükséges költség beszerzése, a közmunkaerő felhasználása módozatai felől adjon jelentést s a Hartstein féle birtok

tulajdonosával, kinek birtokán menne keresztül a bevezető csatorna, tárgyalásokot kezdjen. Szabolcs és Hajduvármegye kis erdő birtokosai J á r á s i e r d ő s z i á l l o m á s t közös erővel szándékoznak felállítani és fenntartani. Szabolcs vármegye közönsége ily irányban szabályrendeletet is alkotott, — melyet Hajdu megye közgyűlése is elfogadott. — Ezen társulásban résztvesznek Hajduvármegyeből: Szoboszló város 80, Dorog község 41, csegei volt urbérések 5, Kis-ujszállási közbirtokosság (Csegén) 165, V. Péres 47, Téglás 32, Semsey Andor 37, összesen 480 kat. föld erdővel. A közös erdősz lakása Nyiregyháza lesz, ki az erdőtesteket legalább 3-szor egy évben tartozik betuzni.

Az alispán jelentést tesz a folyó évi közmunka összeírásokról a helyszínen tett felülvizsgálásáról, mely azon kedvező eredményre vezetett, hogy az előirányzott összegnél 1370 frt. többlet mutatkozik.

S á m s o n községben aligha lesz távira da állomás. A miniszter ugyanis nem hagyta jóvá, hogy a vármegye egyéb segélyén kívül az új távira állomásnak még 350 frt. évi nyersbevételt is biztosítson. Samson község pedig nem hajlandó másik 350 frt. nyersbevetel biztosítására kötelezni magát.

(Vége köv.)

Színház.

A színház a jövő évi költségelőirányzatban.

Ma megkaptuk s bizonynyal a városi képviselő testületi tagok is megkapták a jövő évi költségelőirányzatot, a melynek egyes szakaszaival behatárolt is fogunk foglalkozni. E helyen s e rovatban egy érdekes családossághajunk rámutatni. — A költségelőirányzat alapján azt lehetne hinni, hogy Debreczen város a színházra 1889-ben ismét 6698 frt 10 kr. áldozatot kíván hozni, tehát ilyi jelentétkény összeggel akar hozzájárulni e fontos culturalis intézmény fenntartásához és boldogulásához. Pedig hát nem ugy áll. Ez előirányzott összeg így oszlik fel részletekre: Felszerelés és épület javításra 1000 frt — kr Felügyelő fizetésére . . . . . 600 — — Gépész fizetésére . . . . . 250 — — Ruha és szertárnok fizetése . . . . . 500 — — Házmester ruha átalánya . . . . . 50 — — Két éjjeli tűzör . . . . . 575 — 20 — Világítás . . . . . 20 — — Tűzkárbiztosítás . . . . . 3472 — 90 — 30 m. öl tűzifa fuvarbérére . . . . . 30 — — Vegyesekre . . . . . 200 — — Együtt: 6698 — 10 —

Nohát azt kérjük, hogy mi ebből az, a mit a színészlet élvez? Az a 30. m. öl tűzifa, a minek az ára fel sincs véve. Mert az a mi épület javításra és biztosításra van fölveve az nem e rovatba tartozik. — Volna ennek helye a VII-ik cikk alatt a „Városi épületek“ czímenél, a hol a többi épület javítására és biztosítására szükséges összegek vannak kimutatva. Vagy talán a felügyelő ur fizetése, és a házmester ruha átalánya az, amit a színészlet javára áldoznak? Tessék azt a színház rovatot egészen eltörölni, vagy pedig olyan tételeket belevenni, a melyből igazán az fog kitünni, hogy a város a színészlet javára, emelkedéshez hoz áldozatot.

Különben a tűzbiztosításra fizetett összegre is van egy megjegyzésünk. Azért olyan nagy összeg az, mert a légszuszvilágítás miatt nagy a tűzbiztosító intézet kockázata. Nos hát ezen az állapoton ugy lehet segíteni, hogy követtük T e m e s v á r város példáját, a hol a színházat a nyáron villanyvilágításra rendezték be. A berendezés került 11400 forintba s az igazgatónak, ki eddig esténként légszuszért 23 forintot fizetett, ezután villanyért 13 frtot kell fizetni. A berendezett eszközökön lehetne a meglevő s parlagon heverő 23000 frtnyi színházi alapról s ez alapot újra meg lehetne növeszteni abból a tekintélyes összegből, a melyet a biztosításnál takarítanak meg. Lenne az évenként körülbelül 2000 frt.

Mindenesetre óhajdunk, hogy ily irányban a közgyűlés rendelkezék.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: **Vértési Arnold.**
Főmunkatárs: **Karcszag Vilmos.**

Nyilt-tér.*

ÖVÁS.

Tudomásomra jutott, hogy Debreczenben a vasút melletti egyik épületfa raktárban, szoboszlói cserép elnevezéssel, egy más, sokkal silányabb gyártmánya cserép árusítatnak el, óvást kell tennem ez ellen, mert az én cserépem Debreczenben egyedül a légszuszgyár melletti átjárónál, a **vaspálya udvarban** lévő raktárban, **Gerébly Fülöp** ur, tűzifát el-árusító megbízottjánál vagy **Gerébly Fülöp** ur üzletében kapható. — Ezer darab 16 frt 20 kr-ért.

H. Szoboszló, 1888. szept. 24

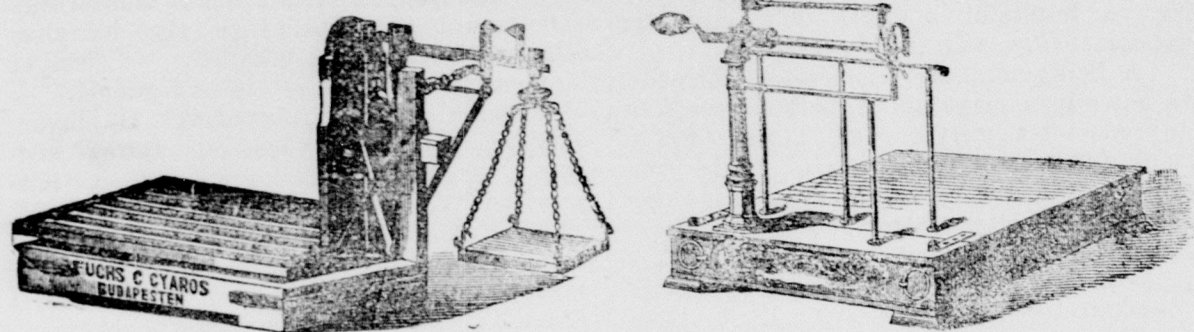
Tóth Kálmán

mérnök.

* Ezen rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

FUCHS G.

első magyar tizedes- és százados-hidmérleg-gyára
BUDAPESTEN.

Ajánlja legkitünőbb gyártmányait **mindennemű mérlegekben** a legolcsóbb árak mellett.
Gazdasági gépek nagy raktára.

Gyar: VI. Külső váci ut 1700.

Raktár: VII. Károly-Körút 1. szám. Kerepesi ut sarkán.

3483
1888.

Hirdetés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1888 Mártius 22-én tartott közgyűlésében elhatározta, miszerint a város tulajdonát képező Nagyerdőn bizonyos területeket egyeseknek nyári lakok építésére bizonyos megállapított feltételek és idő tartamra használatul átenged. — Miután pedig ezen közgyűlési határozat alapján ugy a kiosztási, mint az osztályozási tervek és feltételek meg vannak állapítva, értesítetnek az ezen irányban érdeklődők, hogy a kiosztási tervezetet és feltételeket a városi számvevői hivatalban, továbbá az erdőmesteri hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetik s magoknak minden irányban kellő tájékozást szerezhetnek, minek alapján az építésre vállalkozni kívánók kérvényeiket a városi tanácshoz már beadhatják. — Megjegyeztetik, hogy a városi erdőmester az egyes parcellák

helyszínén való előleges kimutatására is utasítva van.

Debreczen, 1888. szeptember 20-án.
A városi tanács.

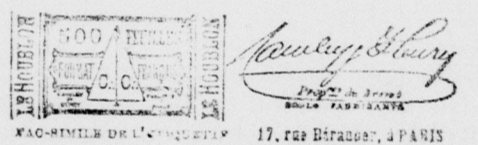
A LEGJOBB
ezigaretta-papír
a valódi

LE HOUBLON

francia gyártmány.

Cawley és Henrytől Párisban.
Utánzásoktól mindenki óvatik.

Ezen papír Dr. Pohl J. J., Dr. Ludwig E., Dr. Lippmann E. bécsi egyetemi vegyészeti tanár urak által legjobban ajánlatik, és pedig kitünő minőség-határozott tisztasága miatt, és mert annak semminemű egészségre ártalmas kelleméke nincs hozzáadva.

Jó szív

sorsjegyek.

Naponként 10 forintot biztosan kereshet tőke és rizikó nélkül bárki a „Jó szív” sorsjegyek igen kedvező feltételek mellett való eladása által, melyek húzása 20.000 frt főnyereménnyel már október hó 15-én lesz.

Ajánlatok intézendők

Riesz S.

BUDAPEST, Hatvani-utca 18. sz.

7025
1888

Árverési hirdetés.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező belső guti makktermés makkoltatás czéljából 1888 évi október hó 9-ől kezdve 1889 évi április hó 1-ig, Debreczenben a városházi kistanács teremben 1888 évi október hó 3-án d. e. 10 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverés útján haszonbérbe adatik, miről érdeklődők azon megjegyzéssel értesítetnek, hogy az árverési feltételek a számvevői hivatalban megtekinthetők.

Debreczen 1888 szept. 20.

A városi tanács.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb égevényes savanyvíz raktára Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
debreczeni fióktelep áru csarnoka,
ajánl következő árak mellett legjobb minőségű
FÜSZERÁRUKAT, különösen pedig:

	frt/kr.		frt/kr.
Czukor I süveges	1 ko. —50	Gyertya flora 6—8.560 gr. 1 csomó	—40
„ koczka	1 „ —52	„ 6—8.500 gr. 1 „	—35
„ pille	1 „ —46	Petroleum I. amerikai . 1 liter	—19
Kávészemle I. nagyszemű	1 „ 208	„ I. lengyel	—16
„ ceylon I	1 „ 2—	Sajt groi I. kilónként	—78
„ cuba gyöngy	1 „ 208	„ ementhali I.	140
„ ceylon gyöngy	1 „ 2—	Csokoládé francia vaníliás 1 cs.	—50
„ arany jáva	1 „ 210	„ utánzott	—30
„ arabiai moca	1 „ 210	Rum ó-jamaicai . . . . . 1 liter	280
„ családi tiszta zamatu	1 „ 150	„ ó-cuba . . . . . 1 „	220
(nem darálva)	1 „ 150	Thea mandarin . . . . . 1 deka	—15
Rizs carolini	1 „ —34	„ pecco virág . . . . . 1 „	—12
„ zománcos	1 „ —26	„ császár keverék . . . . . 1 „	—10
„ rangon I	1 „ —20	„ congó . . . . . 1 „	—06
„ „ II	1 „ —16	Thea sütemény . . . . . 1 ko.	240

Továbbá minden e szakba vágó cikketek legjutányosabb árak mellett, vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitel szövetkezet debreczeni fióktelep áru csarnoka. Nagyvárad-utca, megyeház mellett.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb égevényes savanyvíz raktára Debreczen és vidékére.

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos ivenk, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.